

سایه S-300 بر روابط آینده ایران و روسیه

در بعد حقوقی، طبیعی است که علی رغم روابط گسترده ای که بین دو کشور برقرار است جمهوری اسلامی این حق را برای خود محفوظ می داند که نسبت به تحویل ندادن این سامانه اقامه دعوا کند

سرویس روسیه/خبرگزاری آران
مهدی سنایی

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس

موضوع اس 300 و تحویل ندادن این سامانه دفاعی به ایران از طرف روسیه ابعاد مختلفی دارد. هم می توان از زاویه حقوقی به این بحث نگریست و هم از زاویه سیاسی درباره آن سخن گفت. در بعد حقوقی، طبیعی است که علی رغم روابط گسترده ای که بین دو کشور برقرار است جمهوری اسلامی این حق را برای خود محفوظ می داند که نسبت به تحویل ندادن این سامانه اقامه دعوا کند. چون بر اساس قواعد بین المللی این سامانه باید بر اساس قرار داد منعقد بین دو کشور به ایران تحویل می شده است. حتی در زمان عقد قرارداد 25 درصد مبلغ آن به طرف روس پرداخت شد و عمل نکردن به آن قرارداد، توجیه قانونی ندارد.

اینکه مقامات کرملین عنوان کرده اند این سامانه به دلیل تحریم های سازمان ملل به ایران تحویل نشده است، درست نیست. چرا که در یکی از بندهای این قرارداد ذکر شده است که این سامانه به جز شرایط فورس ماژو باید به ایران تحویل داده شود. در حالی که از نظر حقوقی مشخص نیست که این شرایط به این قرارداد نظامی صدق کند.

ضمن اینکه این قرارداد 5 سال قبل امضا شده بود و بر فرض اینکه تحریم های سازمان ملل را در نظر بگیریم در این مورد «عطف به ما سبق» نمی شود. بنابراین مستندات حقوقی کافی برای این اقدام وجود نداشت. طبیعی است ایران در این شرایط حق اقامه دعوا را برای خود محفوظ می داند.

در اینکه عدم تحویل این سامانه به دلیل فشار های سیاسی است، تردیدی نیست چون مقامات روس در گذشته و به کرات اعلام کرده بودند که این سامانه ماهیت دفاعی دارد. حتی یکی از مقامات روس به این موضوع اشاره کرده بود که مگر کسی از اینکه جمهوری اسلامی ایران از خود دفاع کند ناراحت است؟ بنابراین شکی نیست که این اقدام تحت تاثیر فشار های سیاسی انجام شده است.

در باب تاثیر این اقدام در روابط آینده دو کشور هم می توان گفت به همان اندازه که راه اندازی نیروگاه بوشهر یک برگ زرین در روابط دو کشور است - ولو اینکه با تاخیر انجام شد - ولی عدم تحویل این سامانه نقطه ابهامی در روابط دو کشور را ثبت خواهد کرد.

طبیعتاً وجه منطقه ای روسیه، امنیت پایدار و روابط دو کشور در منطقه اقتضا می کرد این سامانه به ایران تحویل داده شود. البته باید به این نکته هم اذعان کرد شرایط بین المللی ثابت نخواهد ماند.

روسیه در شرایط فعلی در دوره بازنگری مثبت روابط خود با آمریکا است اما نکته مهم این است که شرایط بین المللی ثابت نخواهد ماند و جمهوری اسلامی ایران طبیعتاً در روابط خود باید به دنبال طراحی سناریوهایی در دوران پس از این هم باشد. چون روابط روسیه و آمریکا به این اندازه گرم نخواهد ماند. مسائل لاینحلی که در روابط دو جانبه این دو کشور وجود دارد مهمترین بخش این تحلیل است. اضافه بر اینکه روابط این دو کشور طی همین دو دهه فراز و فرودهای زیادی را سپری کرده است.

معتقدم با لحاظ این نکته که علی رغم شرایط فعلی زمینه تقابل استراتژیک بین روسیه و آمریکا برقرار است ما باید ضمن ظرفیت سازی در روابط خارجی منافع ملی خود را دنبال کنیم.

پایان پیام.